

VÄRT ATT VETA OM...

Sexuella övergrepp

VÄRT ATT VETA:

Våld mot barn förekommer i alla delar av samhället. Alla som arbetar med barn ska känna sig trygga i sin yrkeskunskap för att kunna upptäcka, bemöta och agera. Du kan göra skillnad och medverka till att alla barn får en uppväxt fri från våld.

VET DU ATT...

- Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) definieras sexuella övergrepp som "Ett barns engagemang i sexuell aktivitet som han eller hon inte helt förstår, inte kan ge informerat samtycke till eller som barnet inte är moget eller på annat sätt bryter mot lagar eller sociala tabun i samhället"
- Sexuella övergrepp kan bland annat innebära att ett barn manipuleras, tvingas att ta på en annan persons könsorgan eller visa sin egen kropp, smygittas, våldtas eller utsätts för sexuell exploatering.
- Sexuella övergrepp sker både offline och online, vid ett eller upprepade tillfällen.
- Sexuella handlingar med barn är alltid ett brott. Exempel på sexualbrott är våldtäkt mot barn, sexuellt tvång, sexuellt ofredande eller köp av sexuell handling av barn. Även att försöka få kontakt med ett barn i sexuellt syfte är ett brott i Sverige.
- Frivillig sex mellan ungdomar (15-18 år) är inte brottsligt, men den som har samlag med någon som inte deltar av fri vilja kan sedan den 1 juli 2018 dömas för våldtäkt enligt samtyckeslagen.
- I en svensk kartläggning uppger var fjärde tillfrågad elev att de utsatts för ett sexuellt övergrepp någon gång under uppväxten och var tionde elev hade utsatts för penetrerande övergrepp.
- Det är vanligare att flickor än pojkar utsätts.
- Det är vanligast att äldre barn utsätts för sexuella övergrepp av någon

jämnårig medan yngre barn oftast utsätts av någon i barnets nära omgivning eller familj.

- Både kvinnor och män inklusive minderåriga barn begår sexuella övergrepp.
- Symptomen efter sexuella övergrepp varierar. Några av de vanligaste är oro, ångest, sömnsvårigheter, nedstämdhet, tillbakadragenhet eller självskadebeteende. I vissa fall kan övergreppen leda till posttraumatisk stress.

TÄNK PÅ ATT...

- Ett barn som utsatts för sexuella övergrepp kan ha svårt att berätta vad de varit med om på grund av skam, skuld, förvirring och osäkerhet kring ansvar eller om det är något brottsligt.
- Barn som utsatts för övergrepp berättar oftast för en kompis men få barn berättar om övergreppen för yrkesverksamma inom myndigheter.
- Om det skett ett sexuellt övergrepp måste flera åtgärder vidtas. Polisförhör, läkarundersökning, skyddsbedömning, krisstöd m.m. kan samordnas på barnahus eller inom socialtjänsten.
- Föräldrar behöver ofta stöd när övergrepp avslöjas. Om förövaren är en familjemedlem kan krisreaktionerna bli extra påfrestande.

VAD SKA DU GÖRA?

- Fråga barn och ge dem möjlighet att berätta och påverka sin situation.
- Gör en orosanmälan till socialtjänsten om du misstänker eller får kännedom om att barn far illa. Vid misstanke om brott kan en polisanmälan göras.
- Vid uppenbar fara för barnet ring 112.
- Kontakta ditt närmaste barnahus, socialtjänsten, polisen och/eller andra myndigheter när du behöver konsultation, råd och stöd.
- Medverka till samverkan och samordning mellan olika samhällsinstanser.
- Se till att ha välfungerande rutiner i verksamheten och säkerställ att du har aktuell och tillräcklig kunskap och kompetens.

BARNAFRID – NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM

LINKÖPINGS UNIVERSITET

HÄR KAN DU LÄSA MER:

Fördjupning och referenser till ovan text och mer information om sexuella övergrepp finns på: <https://barnafrid.se/kunskapsportal/basprogram>

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2018-11-14-bilaga1.pdf>

www.dagsattprataom.se

www.jagvillveta.se